

RIZKINIZ SİZİ ARAR*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn...

İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

أَيُّهَا النَّاسُ، مَنْ كَانَ عِنْدَهُ شَيْءٌ فَلْيَرِّدْهُ، وَلا يَأْتِ
قُلُوبَ: فَضْ وَحِ الدُّنْيَا؛ أَلْ وَإِنَّ فَضْ وَحِ الدُّنْيَا، أَهْ
وَنَ مِنْ فَضْ وَحِ الأَخِرَةِ

(طب . عن الفضل بن عباس)

RE. 183/6 (*Eyyühe'n-nâsü, men kâne indehü şey'un yerüddehü, ve lâ yekul: Fadûhü'd-dünyâ; elâ ve inne fadûhü'd-dünyâ, ehvenü min fadûhü'l-âhireti.*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

“—Mefhar-i mevcûdât Muhammed Mustafâ râ salevât!” [Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]

“—Seyyidü’s-sâdât Muhammed Mustafâ râ salevât!” [Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]

“—Habîb-i Hüdâ Muhammed Mustafâ râ salevât!

[Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]

Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimizin şefaatine cümlemizi nâil eylesin...

a. Yanında Ganimet Malı Olan Getirsin!

Taberânî, Fadl ibn-i Abbas RA’dan rivayet etmiş.

Cenâb-ı Peygamber SAS Hazretleri bu hadîs-i şerîflerinde ashabı kiramdan bazıları için buyuruyor ki:¹

أَيُّهَا النَّاسُ ، مَنْ كَانَ عِنْدَهُ شَيْءٌ فَلْيُرِّدْهُ ، وَلِي
قُلْ: فَضُّ وَحِ الدُّنْيَا؛ أَلَّ وَإِنْ فَضُّ وَحِ الدُّنْيَا، أَه
وَنْ مِنْ فَضِّ وَحِ الْآخِرَةِ

(طب . عن الفضل بن عباس)

¹ Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XVIII, s.280, no:718; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.III, s.104, no:2629; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.VIII, s.596, no:14252; Fadl ibn-i Abbas RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.IV, s.387, no:11051; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.X, s.476, no:10069.

RE. 183/6 (*Eyyühe'n-nâsü, men kâne indehû şey'ün yerüddehû, ve lâ yekul: Fadûhü'd-dünyâ; elâ ve inne fadûhü'd-dünyâ, ehvenü min fadûhü'l-âhireti.*)

(*Eyyühe'n-nâsü, men kâne indehû şey'ün yerüddehû*) “Ey insanlar, kimin yanında ganimet malından ne varsa, onu reddetsin, getirsin versin! (*Ve lâ yekul: Fadûhü'd-dünyâ*) ‘Vakti geçti, rezil olurum!’ demesin, getirsin versin! (*Elâ ve inne fadûhü'd-dünyâ, ehvenü min fadûhü'l-âhireti*) Haberiniz olsun ki, dünya rezilliği ahiret rezilliğinden ehvendir.”

Savaşta düşmandan ganimet alınmışsa, o alınan ganimet doğrudan doğruya Rasûlüllah’a teslim olurdu. Sonra o Rasûlüllah’ın taksimiyle taksim olurdu. Fakat bazı kimseler kendisine de bir hisse ayırmış olabiliyor. Beğendiği bir şeyi kendisine almış, Rasûlüllah’a göstermemiş olabiliyor.

Rasûlüllah Efendimiz diyor ki:

“Böyle bir şey yapan varsa içinizde, onu reddetsin, getirsin versin. Demesin ki, ‘Ben şimdi bu kadar adamın içinde nasıl getireceğim? Ben çaldıydım da aldıydım da. Şimdi getirirsem herkesin yanında rezil olurum!’

Sakın böyle demeyin! Bu dünyada utanmazlık, sıkıntı, ayıp neler varsa o kolay. Özür dilersin, af dilersin, bir daha yapmayacağım dersin; yani cezası ortada, cezası neyse, beis yok. Ahiretteki rezilliğe, rüsvalığa karşı dünyadaki rezillik, rüsvalık hiçtir.”

Onu göze alın da, ahirete bırakmayın işi. Şimdi siz bu aldığınızı geri vermezseniz, bu ahirete kalır, ahirette meydana çıkacak. Sen ne kadar saklasan onu, imkânı yok o meydana çıkacaktır. O zaman âlemin içerisinde rezil olacaksın. O rezillik ki çok fenadır. Onun için o günü düşünün de bugün bu kabahatlerinizi telafi edin. Aldığınız ganimetten bir şeyler varsa onları getirin!

Bu tabii birçok şeylerde hepimize ders olabilir. Yalnız bu ganimete mahsus da değil ya. Hepimizin birçok böyle bu gibi şeyleri ola gelmektedir de bunları ahirete bırakmamak için burada halletmek gerekir.

Ashabı kiramın bakın ne kadar büyük hassasiyeti var. Bir kadın bir hata etti, zina yaptı. Hata olarak bir zina yaptı ama kimse görmedi, saklı. Kimsenin görmediği bir zinayı beşeriyet iktizası işledi, sonra gitti dedi ki:

“—Yâ Rasûlallah! Ben böyle bir hata ettim.”
Rasûlüllah dinlememek üzere ona arkasını çevirdi.

Ön tarafına geçti, yine hatasını tekrarladı. Dört defa böyle tekrarlayınca, dört şahit yerine geçerek recmine karar verildi. Recmi dünyada kabul ediyor. Ben bu kabahati yaptım diyor, bunun cezası neyse bunu dünyada çekeyim de ahirete kalmasın diyor. Bu cezayı dünyada çekeyim, taşlanıp öleyim ama ahirete kalmasın; ahiretteki ceza çok fena diyor.

Onun için ashabı kiramın Allah'tan olan korkularını ve onların dine olan bağlılıklarını tasvir etmeye imkân yok.

Allah hepimizi affetsin de onların şefaatine bizi de nail eylesin...

b. İlim ve Fıkhın Önemi

Taberânî, Hz. Muaviye RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²

أَيُّهَا النَّاسُ ، إِنَّمَا الْعِلْمُ بِالتَّعَلُّمِ ، وَالْفِقْهُ
بِالتَّفَقُّهِ ، وَمَنْ نُوِيَ رَدُّهُ لِبِخَيْرٍ أَوْ فِقْهُهُ فِي
الدِّينِ ، وَإِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مَنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ
(طب. عن معاوية)

RE. 183/7 (*Eyyühe'n-nâs, inneme'l-ilmü bi't-te'allümi, ve'l-fıkhü bi't-tefakkuhi, ve men yüridi'llâhu bihî hayran yüfakkihhu fi'd-dîni, ve innemâ yahşâ'llâhe min ibâdihi'l-ulemâü.*)

(*Eyyühe'n-nâs, inneme'l-ilmü bi't-te'allümi*)
“Ey insanlar, ilim ancak teallümle öğrenilir.”
Peygamberlerden gelen ilim, ancak bir üstada hizmet ile elde edilir. Bu elif'tir, bu be'dir diye öğretirler, ondan sonra ileriye doğru gidersin.

² Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XIX, s.395, no:929; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.431, no:758; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.339, no:537; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.I, s.266; Hz. Muaviye RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.239, no:29265; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.X, s.461, no:10033.

O öylece alınmış olur. Ya böyle okumak suretiyle veyahut dinlemek suretiyle, kulaklar vasıtasıyla bu ilim elde edilir; peygamberlerden ashabı kiramın aldıkları gibi. Birisi söylüyor, öğretiyor; ötekisi de dinlemek suretiyle öğreniyor. Buna *teallüm* diyorlar.

Bu ilim insanda böyle hasıl olur. Yoksa kendi cebinden çıkardığı ilim, ilim olmaz insanda. Peygamberlerden gelen ilmi okumak suretiyle yahut dinlemek suretiyle öğrenecek, öyle alim olacak. Onun için muteber ilim ancak böyle öğrenilir.

(Ve'l-fıkhu bi't-tefakkuhi) “Fıkıh ilmini de tefakkuh ile, dînî kitapları mütalaa ede ede öğreneceksin, ancak öyle fakih olursun. *(Ve men yüridi'llâhü bihî hayran)* Her kime ki Allah bir hayır murad ediyorsa, *(yüfakkihü fi'd-dîn)* onu dinde fakih kılar. Yani dinin inceliklerini iyi bilir; çalışır, öğrenir, beller. Bunlar Allah-u Teâlâ'nın kendisinden hayır murad ettiği insanlardır.

Onun için dinde böyle fakih olmuş, teallüm etmiş, ilmi öğrenmiş insanlara, velev ki zayıf olsalar, fakara olsalar, miskin olsalar, ne olurlarsa olsunlar, onlara hor gözle bakmak, onlara zillet gözüyle bakmak çok büyük hatadır, çok büyük kusurdur. Affolmaz bir kusurdur. Çünkü onların indi ilahide kıymetleri yüksektir, Allah onları sever. Allah'ın sevdiğini sen nasıl sevmiyorsun?

Allah sevmiş de din ilmini, fıkıh ilmini vermiş ona, sen onu hor görüyorsun, “Bu da ilim mi?”

diyorsun. “Madde ilmi dururken bunlar nedir şimdi?” diyorsun. “Bak herif aya gidiyor!” diyorsun.

Aya gitmek ne hüner efendi? Ayda ne var yani?

Aya gitmek bir hünerse, hepimiz gidelim oraya... Asıl hüner peygamberlerden miras tarikiyle gelen ilmi öğrenip, onunla amel edebilmektir. Allah cümlemize nasib ü müyesser eylesin...

Bak şimdi altını dinle;

إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ
(فاطر: ٢٨)

(*Innemâ yahşâ'llahe min ibâdihî'l-ulemâi*)
“Allah’tan, kulları

içinde, ancak alimler korkar.” (Fâtır, 35/28)
buyuruyor.

Bu âyet-i kerîmedir. Peygamber SAS, sözlerini bu âyet-i celileyle te’kid ediyor.

“—E hepimiz Allah’tan korkarız?”

Allah’tan korku Allah’ı bilgi nisbetindedir. Allah’ı bilgi de ulemaya mahsustur. Çünkü kitab-ı ilahiyeyi bilen o... Rasûlüllah’ın ahvalini bilen o... Ondaki basar ve basîret kabiliyetleri var kendisinde... Ondan dolayı korkuları hepimizden çoktur. İlmi ne kadar çok yüksekse, dindeki ilim ama, Allah-u Teâlâ’dan korkusu o kadar fazladır. Allah’tan korku fazla olunca, Allah-u Teâlâ’nın o kadar da sevgilisi demektir.

Allah cümlemizi kendisinden korkan ulemâ-i kâmilîn zümresine ilhak buyursun...

Ulema burada iki kısma ayrılıyor: Birisi dünyayı tahsil yapar, onun kıymeti yok. Bir kısmı da Allah rızası için tahsil eder, o onun da kıymetine paha biçilmez.

İlmin kökü Kur'an'dan başlar. Bugün Kur'an kursları var ya, sakın ha dil uzatıp da bunları küçümsemeyin! Dinin temelidir Kur'an öğrenmek.... Temel taşı olmayınca bina nasıl olmazsa,

Kur'an'sız bir şey olmaz. Meselâ insan çok şey bilebilir. Çok şey bilir ama Kur'an'ını bilmiyorsa, Kur'an'la amel edemiyorsa, Kur'an'dan haberi yoksa, bütün bilgileri gözünü yumuncaya kadardır. Gözünü yumdu muydu, hepsi bitmiştir.

Asıl bize de göz yumduktan sonrası lâzım! Bizim bütün gayemiz, göz yumduktan sonra olacak ahiret hayatı için hazırlanmak olmalıdır. O ahiret hayatına hazırlayamadıktan sonra, bu dünyanın geçici şu kısacık hayatının ne kıymeti olacak? Nasıl yaşarsan yaşa!..

Onun için Kur'an kurslarına çok kıymet verelim! Hepimizin belki çocuğu yoktur veyahut çocuklarımız başka tahsillerdedir. Ama oradaki cemiyeti destekleyip, orada pek çok çocukların okumasına vesile olmamız da borçtur. Bu vazifeleri üzerine alanlar eğer bunu da ihmal ederlerse, vebalin en büyüğü de onların üzerinedir.

Millet onlara, çocukları okutsunlar diye yardım ediyor, onlar da başka gayelere harcarsalrsa, en büyük hata, en büyük kusur, en büyük günah... Dünyanın hiçbir şeyinde fayda yok, hiç. Hangi mektepte okursan oku, hangi ilmi öğrenirsen öğren, hepsi burası için, dünya için. Kur'an ilmi ahiret için! Bir *Elham*'ına mukabil olmaz, bir Besmele'sine muadil olmaz, bu dünya ve dünyanın içindeki her şey... E bunu sen nasıl ihmal edersin?

Allah kusurlarımızı affeyesin...

c. Namazı Çabuk Çabuk Kılmayın!

Beyhakî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³

أَيُّهَا النَّاسُ، إِنِّي قَدْ بَدَنْتُ فَلَا تَسْبِقُ وِنِي بِالرَّكْعَةِ وَالسَّجْدِ، وَلَكِنْ أَسْبِقْكُمْ أَنْكُمْ تَدْرِكُونَ مَا فَاتَكُمْ

ق. عن أبي هريرة)

RE. 183/8 (*Eyyühe'n-nâsü, innî kad beddentü felâ tesbikünî bi'r-rükûi ve's-sücûdi, velâkin esbiküküm enneküm tûdrikûne mâ fâteküm.*)

Efendimiz SAS, ihtiyarlık devrinde gerek zâfiyet, gerek vücutlarındaki ne gibi bir arızalardan dolayı ise, ashabına hitab ediyor, diyor ki:

³ Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.93, no:2429; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.V, s.93, no:2231; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.610, no:20496; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.X, s.464, no:10040.

(Eyyühe'n-nâsü) “Ey insanlar, (*innî kad beddentü*) ben artık ihtiyarladım. Gençlik gibi çabuk çabuk yatıp kalkamıyorum. (*Felâ tesbikünî bi'r-rükûi ve's-sücûdi*) Binaen aleyh, siz beni rükû ve sücutta geçmeyin! (*Velâkin esbiküküm*) Ben sizi geçeyim. (*Enneküm tûdrikûne mâ fâteküm*) Siz geçene yetişebilirsiniz.”

Yani ben ağır alınca, siz de hemen bitirip rükûnuza, sücudunuza gitmeyin, bekleyin beni. Ben ne zaman *Allahu ekber* der rükûdan kalkarsam, siz de o zaman kalkın. Sücuddan da ne zaman kalkarsam, o zaman kalkın; ne zaman yatarsam, o zaman yatın! Bir tâlim-i Peygamberî...

Bu hepimize her zaman için bir vazife olmakla beraber, rükû ve sücudlar gerek imamla kılınsın, gerek imamsız kılınsın, ta'dîl-i erkâna riayet etmek lâzım! Kendi kendimize de kıldığımız namazlarımız oluyor ya, bu namazlarda hırsızlık oluyor. Hırsızlık iki kısımdır: Bir, şahsın malını çalmak suretiyle hırsızlık vardır, bir de Allah'ın hukukuna riayetsizlik dolayısıyla hırsızlık vardır ki, namaz kılarken rükûsundan çalar, secdesinden çalar. Orada üç tesbih yapılması lazımken onu gayet süratle yapar yahut birle, ikiyle iktifa eder. Bunlara çalmak tabir ediyorlar.

“—Tavuğun yem topladığı gibi yatıp kalkma!” tabiri namazından çalmış insana deniyor.

Onun için namaz kılarken hızlı kılmayalım! Ne olacak dört rekât dört dakika sürer. Bunu pek hızlı kıalarsan üç dakikada kıalarsın.

Bir dakikadan ne kadar kârın olacak senin? Bu kadar hızlı gökte, ayda mı yürüyorsun?

İşte dünya hayatı hepimizi aldatıyor. Saatlerimizi kahvelerde, şurada burada boş yere geçiriyoruz ama namaza geldiğimiz vakitte bir dakika evvel aradan çıksın diyerek böyle çarelere başvurmak, hep büyük hatalardan birisidir.

d. Kadınların Hakları ve Görevleri.

İbn-i Cerîr, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁴

أَيُّهَا النَّاسُ، إِنَّ النِّسَاءَ عِنْدَكَ مُعَوَّانٌ، أَخَذْتُ
مِنْهُنَّ بِأَمَانَةِ اللَّهِ، وَاسْتَحْلَلْتُ مِنْهُنَّ رَوْحَهُنَّ
بِكَلِمَةِ اللَّهِ، وَلَكَ مِنْهُنَّ حَقٌّ، وَلَهُنَّ عَلَيْكَ مِنْ
حَقٍّ، وَمِنْهُنَّ حَقٌّ أَنْ لِي وَطِئْنَ فَرَشَكَ مِنْ
أَحَدًا، وَلَئِنْ عَصَيْتَ مِنْهُنَّ فِي مَعْرُوفٍ، فَإِذَا فَعَلْتَ
ذَلِكَ، فَلَهُنَّ مِنْ رِزْقِهِنَّ وَكِسْفَتِهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ

(ابن جرير عن ابن عمر)

⁴ Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.264, no:6135; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.270, no:858; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.587, no:5623; Taberî, *Tefsir*, c.VIII, s.119, no:8906; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.378, no:44986; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.X, s.458, no:10025

RE. 183/9 (*Eyyühe'n-nâsü, inne'n-nisâe indeküm avânün, ehaztümûhünne bi-emânâti'llâhi, ve'stahleltüm furûcehünne bi-kelimesi'llâhi, ve leküm aleyhünne hakkun, ve lehünne aleyküm hakkun, ve min hakkıküm aleyhinne en lâ yûtı'ne furûşeküm ehaden, velâ ya'sîneküm fî ma'rûfin, feizâ fealne zâlike, felehünne rizkuhünne ve kisvetühünne bi'l-ma'rûfi.*)

(*Eyyühe'n-nâsü*) “Ey insanlar! (*Inne'n-nisâe indeküm avânün*) Kadınlar sizin yanınızda yardımcıdırlar. (*Ehaztümûhünne bi-emânâti'llâhi*) Siz onları, Allah'ın emaneti olarak aldınız, (*ve'stahleltüm furûcehünne bi-kelimesi'llâhi*) ve onlara yaklaşmanız da Allah'ın kelimesi ile helâl kılındı. (*Ve leküm aleyhünne hakkun*) Sizin için onların üzerinde hak vardır, (*ve lehünne aleyküm hakkun*) onlar için de sizin üzerinizde hak vardır. (*Ve min hakkıküm aleyhinne*) Sizin onların üzerindeki hakkınız, (*en lâ yûtı'ne furûşeküm ehaden*) yatağınızı kimseye çiğnetmemeleri, (*velâ ya'sîneküm fî ma'rûfin*) ve ma'ruf olan hususlarda size baş kaldırmamalarıdır. (*Feizâ fealne zâlike*) Onlar, bu haklarınıza riayet ederlerse, (*felehünne rizkuhünne ve kisvetühünne bi'l-ma'rûfi*) ma'ruf üzere rızıklandırılıp giydirilmeleri onların hakkıdır.”

Müslüman kadınları kadar bahtiyar kadın yoktur. En bahtiyar kadın müslüman kadınlardır. Müslüman erkeklerdeki kadınlar kadar da bahtiyar kadın yine yoktur. Bugün dünyanın her çeşit milleti var. Her çeşit milletin içerisinde her

çeşit kadın da vardır; açık saçık, kapalı mapalı ne olursa olsun. En mes'ud kadın müslüman kadınıdır. Çünkü onun kıymetini efendisi bilir. Onu fabrikaya gönderip de işçi yapmaz. Onu çarşıya, pazara gönderip de hamal gibi ona yük taşıtmaz. “Bu benim hanımım, bunu Allah benim için vermiş, bunun kokusu bana aittir!” der. Binâen aleyh o evinde çok müreffeh, mes'ud bir hayata sahiptir.

“—Ama sokağa çıkmıyormuş?”

Evi cennettir onun için. Efendisi gelir, tatlı tatlı muhabbet ederler, görüşürler, konuşurlar. Çarşıda, pazarda gezecek de ne olacak yani?

Konyalı Vehbi Efendinin bir kitabı var. Akaid kitabı yazmış, bir de onun Kur'an tefsiri var ya, onun içerisinde diyor ki:

“—Kadın kar gibidir. Biliyorsunuz kışın kar yağar. Bu kar lodosa, güneşe nasıl tahammül edemez, güneşin altında nasıl erir; kadın da hilkati itibariyle erkeğe tahammül edemez, böyle erir.” diyor.

Cenâb-ı Hak yaratırken onu o hilkatte yaratmıştır. Binâen aleyh onun saadeti ancak kocasıyla kaimdir. Kocasını ihmal etti miydi, onun saadeti elden gitmiştir. Onun için burada Peygamber SAS bize o hususta bir tenbihat veriyor:

“—Bu kadınlar sizin için birer yardımcıdır.” buyuruyor.

Onun için Müslümanlıkta bekârlık mezmumdur. Ne kadar sofu olursa olsun, takdiri ilahiye önlemeye çalışıyor. Halbuki bu zürriyet kıyamete kadar gidecek. Sen ister evlen ister evlenme! Ama Allah-u Teâlâ'nın sana verdiği bir imkân var. O imkânı kullanmadığın için mes'ulsün sen! O kudreti Allah sana vermiş. Ekmeği önünde dururken yemeyen insan nasıl mes'ulsa, o kudreti de kullanmayan insan da öyle mes'uldür. Ondandır dolayı ne kadar sofu olsalar da yine iyi bir insan değillerdir.

Bunlar size Allah-u Teâlâ'nın bir yardımcısı, bir emanetidir. Allah-u Teâlâ'nın emriyle, nikâh dediğimiz şey ile sana gelmiştir. Ama sen nikâhta ona şöyle mehir olarak bir takdir yapmışın. Hangimizin verdiği var o parayı ona? Bu bir kusurdur.

Onların iffetleri Allah'ın kelimesiyle size helal oluyor, onun gayrisinde haramdır. Onların sizde bir alacağı, bir hakları var, sizin de onlarda bir hakkınız var.

Bu kadınlar iki kısma bölünür:

Bir kısmı şurefâ dediğimiz beylerin, paşaların aileleri ve çocukları. Bu böyle yüksek tabakanın ailesi olan, o aileye mensup insanlar evlenirken tabii kendilerine yine uygun kimselerle evlenirler. Evlendikleri vakitte o eve hizmetkâr lazım, o evde o hizmet edemez. Ona bir hizmetçi bulmak efendinin de vazifesidir. Eve bir hizmetçi bulacak. Çünkü o hanım babasının evinde hizmet etmeye alışmamıştır, hizmetçilerin himayesinde büyümüştür. Binâen

aleyh kocasının evine geldiği vakitte o koca ona bir hizmetçi bulmak suretiyle onun hayatını muhafaza edecek.

Eğer bizim gibi zuafanın çocuklarıysa, onlar evlerindeki hizmetleri kendileri yapmaya alıştıklarından dolayı, kocasının evinde de aynı hizmeti yapmakla vazifelenirler.

Diğerleri de var ama burada iki tane hak çok mühimdir:

Birincisi; örtünmesi ve iffetini muhafaza etmesidir.

İkincisi; efendisinden takatinin fevkinde şunu bunu istiyor. Meselâ, efendisi ufak bir memur yahut ufak bir maaşlı insan... Hanımı istiyor ki ben de bin, iki bin, üç bin liralık bir evde oturayım. Kaloriferi olsun, hizmetkârları da olsun... Ama efendinin maaşı ona kâfi değil, geliri de kâfi değil. Bu takatinin fevkine onu zorlamak, onun hırsızlığa, rüşvet almaya veyahut başka haram yollara sevk eder. Onun için caiz değildir.

Allah'ın emrettiği örtüyü, kisveyi üzerinden kaldırması, bu da caiz değildir. Yani kisvenin kalkması iffetin kalkmasıyla müsavi oluyor. Tesettürle kendisini koruması lâzım!

Ateşe elini sokunca yakıyor. Niçin? Sen korumuyorsun, elini ateşe sokuyorsun. Elini koyunca elbette ateş yakacak, soyundu muydu, elbette iffet de arkadan kaçacak. İffet kaçır.

Nasıl ki içki içilince iman durmuyor orada... Neden? İman, esvap sırtımızdan çıktığı gibi, ben sende durmam diyor, çekiliyor. Çünkü ikisi bir arada yaşamıyor.

Hayâ ile iman da kardeş. Hayanın olmadığı yerden iman da çekilip kaçıyor. Onun için tesettür kadının en büyük zinetidir.

Sebebi? Efendisiyle güzel kaynaşmalar, muhabbetleri güzel olur, gözü dışarıda olmaz. Göz her tarafa kaçıyor. Herkesin ayrı ayrı meziyetleri vardır. Senden daha üstün meziyetli, senden daha zengin, senden daha müreffeh bir hayata sahip bir insana göz kaçınca ne yapacak?

Tutamazsın ki o gözü. Elini tutarsın, ayağını tutarsın saklarsın ama gözün bu hareketlerini önleyemezsin. Onun için biz meski hanımlarımıza bir de peçe icad etmişler; gözleri de görmesin, gözlerini de görmesinler diyerekten. Çünkü bu gözlerin görünüşü diğer vücudun görünmesinin esası. Göz bütün vücudun hılkatini kendinde toplamıştır. Ufacık bir bebektir ama bütün vücudun ne olduğunu söyler orası... Onun için eskiden ninelerimiz böyle tek gözünü örter öyle bakarlarmış ki, ne biz başka tarafa kayalım, ne başkası da bize kaysın diye.

Sizin kadınlarınızdan alacak olduğunuz hakkınız, onların sizin yatak odalarınıza hiçbir insanı kabul etmemeleridir. En büyük meziyetleri, iffetlerini muhafaza ve evinize yabancıyı almamalarıdır.

Bir de efendisine maruf olan şeylerde isyan etmemesi, onun sözünü dinlemesi gerekir. Bu sözleri dinliyorsa, iffetini de muhafaza ediyorsa, evine yabancıları almıyorsa; onları yedirmeniz ve giydirmeniz sizin üzerinize borç olur.

e. Sàlih Rüyâ

Ahmed ibn-i Hanbel, Müslim, Ebû Dâvud, Neseî ve İbn-i Mâce, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁵

أَيُّهَا النَّاسُ، إِنَّهُ لَمْ يَبْقَ مِنْكُمْ بِشَرَاتِ النَّبِ
وَوَيْلٌ لِّلرُّؤْيَا الصَّالِحَةِ، يَرَاهَا الْمُسْلِمُ أَوْ تَرَى
لَهُ، أَلْإِنِّي نَهَيْتُ أَنْ أَقْرَأَ الْقُرْآنَ رَاكِعًا، أَوْ
سَاجِدًا؛ فَأَمَّا الرُّكُوعُ فَعَظِيمٌ وَفِيهِ الرَّبُّ، وَأَمَّا
السُّجُودُ فَاجْتَهِدْ وَفِي الدُّعَاءِ، فَقِمْنِ أَنْ يَسْتَجَابَ لَكَ

(حم. م. د. ن. ه. عن ابن عباس)

⁵ Müslim, *Sahîh*, c.III, s.22, no:738; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.III, s.42, no:742; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.373, no:3889; Neseî, *Sünen*, c.IV, s.176, no:1035; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.219, no:1900; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.236, no:707; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.87, no:2400; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.349, no:1325; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.V, s.222, no:1896; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.I, s.276, no:548; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.490, no:1822; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IV, s.275, no:2387; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XI, s.435, no:2519; Taberânî, *Dua*, c.I, s.196, no:609; Abdürrezzak, *Musannef*, c.II, s.145, no:2839; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.II, s.436, no:8143; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.XII, s.460, no:5034; *Müsnedü'l-Hamîdî*, c.I, s.228, no:489; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

RE. 184/1 (*Eyyühe'n-nâsü, innehû lem yebka min mübeşşirati'n-nübüvveti ille'r-ru'ye's-sàlihatü, yerâhe'l-müslimü ev terâ lehû, elâ innî nühîtü en akraa'l-kur'âne râkiiën, ev sâciden; feemme'r-rükûu feazzimû fîhi'r-rabbe, ve emme's-sücûdü fe'ctehidû fi'd-duài, fekaminün en yüstecâbe leküm.*)

(*Eyyühe'n-nâs*) “Ey insanlar! (*Innehû lem yebka min mübeşş- şirati'n-nübüvveti ille'r-ru'ye's-sàlihatü*) Peygamberliğin tebşira- tından olarak sàlih rüyadan başka bir şey kalmadı. (*Yerâhe'l-müslimü ev terâ lehû*) O rüyayı, ya müslüman kendi görür veya onun hakkında başkaları görür. (*Elâ innî nühîtü en akraa'l- kur'âne râkiiën, ev sâciden*) Ağâh olun ki, rüku ve secdede Kur'an okumaktan men edildim. (*Feemme'r-rükûu feazzimû fîhi'r-rabbe*) Rükuda Rabbinizi ta'zim edin! (*Ve emme's-sücûdü fe'ctehidû fi'd- duài*) Secdede ise duaya gayret edin! (*Fekaminün en yüstecâbe leküm*) Zira, bu duanız kabule lâyıktır.”

Peygamber SAS Efendimizin zamanı en güzel zaman, en mükemmel bir devre... O zamanki ashab-ı kiram da en büyük bahtiyar insanlar. O devri bir daha bulmanın imkanı yok! Peygamber SAS gitti, Cenâb-ı Hak bir daha peygamber de yollamayacak.

Yollamayacağına göre, Peygamber SAS'in tebşiratlarından bize ancak rüyalarımız kalıyor. Sàleh rüyalar...

Rüyalar kısım kısımdır: Nefsani rüyalar var, şeytani rüyalar da var, bir de insanın meşgul olduğu hadiselerle ilgili gördüğü rüyalar var. Bu rüyalar makbul değildir. Makbul olan rüya, rüya-yı sàlihadır. Rüya-yı sàliha da insan kendisi rüya göremez, rüya gösterilir.

Rüyayı görüyor. Ondan manalar alıyor, istikametine yol veriyor. Yani o gördüğü rüyayla istikametini tayin ediyor.

Yahut başkası diyor ki:

“—Senin için böyle bir rüya gördüm ben!”

O rüyadan da dersini alıyor. Bunlar mübeşşirât-ı nübüv- vettendir. Rüya deyip geçmeyiniz.

O zaman ilk İslamlık tabii, herkes namazın nasıl kılınacağını daha henüz pek iyi bilmiyor. Onun için rükûya vardığı vakitte de mesela Elham okuyabiliyor, Kul huvallah'ı okuyabiliyor rükûda. Secdede kezalik böyle yapabiliyor.

Efendimiz dedi ki:

“—Hayır, rükû ve sücud Kur'an okuma yeri değildir. Rükû ve sücud ancak tesbih yeridir.”

Orada, “*Sübhâne rabbiye'l-azîm*” diyecek. Cenâb-ı Hakk'ı ta'zim, tesbih olarak da bu tesbih söylenecek.

Asgarisi üç defa, sonra beş yapabilirsin, yedi yapabilirsin, on bire kadar yapılabilir.

Peygamber SAS Hazretleri rükûlarını çok uzun yaparlardı. Hatta ashabı kiram o rükûlarında

“Artık düzelmeyecek mi acaba?” derlerdi. Rükûdan kalktıktan sonra secdeye inmezler, rükûda ne kadar durdularsa, rükûdan sonra yine kavme diyorlar ona, o kadar beklerlerdi. Yani beş tesbihlik, sekiz tesbihlik, 10 tesbihlik zaman kadar ayakta durur, ondan sonra secde ederdi. Secdede kaç tesbih yaptıysa, iki secde arasında da o kadar yine bekler ondan sonra ikinci secdeyi yapardı. Bizim gibi hızlı hızlı yapmazdı.

Ama biz bir alışkanlığın kurbanıyız yani. Alışkanlığın kurbanıyız! Mesela hac vaktinde gidiyoruz, orada, beş on gün Arapların kıldırıldığı namazdan biraz tesir oluyor, geliyoruz, birkaç gün burada devam ediyoruz, arkasından yine bozuluyor eski hale dönüyoruz. Allah kusurlarımızı affetsin...

Kur’an’ınızı güzel okudunuz, tesbihinizi, rükûlarınızı da güzel yaptınız. Böyle namaz kıldığınız takdirde, sizin o namazlarınız indi ilahîde müstecabdır. Onun arkasından yaptığınız dualar damakbuldür.

f. Rızkınız Ecel Gibi Sizi Arar

Taberânî, Seyyid Hasan ibn-i Ali RA’dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

---

⁶ Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.III, s.84, no:2737; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.IV, s.125, no:6292; Seyyid Hasan ibn-i Ali RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.IV, s.23, no:9313; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.X, s.466, no:10043.

أَيُّهَا النَّاسُ، إِنِّي وَاللَّيْمَانِ مَا أَمْرُكُمْ، إِلَّا بِمَا أَمَرَكَ
 اللَّهُ بِهِ، وَلَا أَنْهَاكُمْ إِلَّا عَمَّا نَهَاكُمْ اللَّهُ عَنْهُ،
 فَأَجْمِلُوا فِي الطَّلَبِ؛ فَوَالَّذِي نَفْسُ أَبِي الْقَاسِمِ
 بِيَدِهِ، إِنَّ أَحَدَكُمْ لَيَطْلُبُ رِزْقَهُ كَمَا يَطْلُبُ
 أَجْلَهُ، فَإِنَّ تَعَسَّرَ عَلَيْكَ مِنْ شَيْءٍ مِنْهُ، فَاطْلُبْ
 وَهُوَ بِطَاعَةِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ

(طب . عن السيد الحسن بن علي)

RE. 184/2 (*Eyyühe'n-nâsü, innî va'llâhi mâ âmürüküm, illâ mâ emerakümu'llâhu bihî, ve lâ enhâküm illâ ammâ nehâkümü'llâhü anhü, feecmilû fi't-talebi; feve'llezî nefsu ebi'l-kâsımı bi-yedihî, enne ehadeküm le-yatlubuhû rızkuhû kemâ yatlubuhû ecelühû, feinne teassere aleyküm şey'in minhü, fa'tlübühü bi-tâati'llâhi azze ve celle.*)

Bakın burada Rasûlüllah Efendimiz'in güzel bir tenbihi var: (*Eyyühe'n-nâsü*) “Ey insanlar! (*Innî va'llâhi mâ âmürüküm*)

Âgah ve mütenebbih olun, iyi dikkat edin, kasekle söylüyorum ki, ben size hiçbir zaman kendimden bir şey emretmem! Şunu da şöyle yapın diye kendimden bir şey söylemem. (*İllâ mâ emerakümu'llâhu bihî*) Ancak Allah-u Teâlâ'nın emrini tebliğ ederim. Söylediklerim hep Allah-u Teâlâ'nın emirleridir. Onları tebliğ ederim size, onların mânâsını açıklarım.”

(*Ve lâ enhâküm*) “Kendimden hiçbir şeyi de yasaklamam size. Bunu yapmayın, etmeyin diye kendimden bir şey men etmem. (*İllâ ammâ nehâkümü’llâhü anhü*) Ancak Cenâb-ı Hak neleri yasak ettiyse, onları size yasak olarak tebliğ ederim. Allah’ın yasakladıklarını bildiririm. Binâen aleyh dikkat edin!”

(*Feecmilû fi’t-talebi*) “Rızıkı da iyi yoldan, güzel yoldan talep edin! Hepimiz rızka muhtacız. Rızkın çok çeşit yolları var, bin bir çeşit yolu var. Siz o rızık yollarından helal ve meşru olan kısmından rızık talep edin!”

“—Ama az?”

Az olsun da helâl olsun.

Onun için, eski zamanın hanımları efendilerine sabahleyin sokağa çıkıp, para kazanmaya giderlerken, nafakalarını temin için giderlerken derlermiş ki:

“—Efendi, biz açlığa tahammül ederiz. Açlığa tahammülümüz var, fakat ateşte yanmaya tahammülümüz yok. Binâen aleyh haramdan lokma getirip de bizi yakma! Hem sen yanacaksın, hem biz yanacağız. Onun için kuru ekmek de olsa bizim için kâfi. Kendini bizim için cehenneme atma, bizi de atma! Çünkü o haramı yeyince bizde de hayır kalmaz, sende de hayır kalmaz. Binâen aleyh helalinden kazan da getir. Ama az, ama çok...” derlermiş, eski zamanın hanımları.

Onun için siz de rızıklarınızı talep ederken, haramdan rızık talep etmeyin. Bu günkü hadiseler bunun çok canlı bir misalidir. Dünya bugün serbesttir el-hamdü lillâh. Bir pazarlık yapılır:

“—Efendi bugün benim evimde şu kadar bir iş var. Kaç liraya yaparsın bu işi?”

“—Elli liraya çalışırım.”

“—Eh bende 50 lira veririm.” der. bir pazarlık yaparsınız, gelir çalışırsın.

Sonradan fikir değiştirip:

“—Benim bu yaptığım işle sen kocaman bir ev sahibi oldun, 50 lira da olur muymuş?”

“—Ya nasıl olacak?”

“—Bana 500 lira vereceksin!”

“—Pazarlıkla girdin ya! Sen razı değilsen git, başka birisi gelir.”

O kumarbazlar, Allah esirgeye, iskambil atarlar, tavla oynarlar, zar atarlar birisine denk gelir. Böyle mesela ortaya korlar 50 lira, 100 lira, bin lira. Bakarsın bir zarla bin lirayı alır gider. Ne güzel memleket! Bu haram işte!

Alnının teriyle kazanabilirsen, o senin için ne güzel bir nimettir. Sen ondan sıhhat de bulursun, afiyet de bulursun, ahiret saadetlerini de bulursun. Çünkü kanın temizdir. Haramdan beslenirsen, kanın pistir, kendini hastalıktan kurtaramazsın. Paralar doktorlara

gider, başka yerlere gider. Sıhhatinde de hayır olmaz, hiçbirine de hayır olmaz. Ahiretinde de tabiatıyla hayır olmaz.

Onun için yine buyuruyor:

(*Feve'llezî nefsi ebi'l-kâsımı bi-yedihî*) “Ebü'l-Kasım'ın nefsi elinde olan Allah'a yemin ederim ki, (*enne ehadeküm le-yatlubuhû rızkuhû*) rızkınız sizi talep eder, yani arar. O rızık vaktiyle tayin olunmuştur, o seni arar bulur. (*Kemâ yatlubuhû ecelühû*) Ecel sizi nasıl arıyorsa, rızkınız da sizi öyle arıyor.”

“—Biz eceli mi arıyoruz, ecel bizi mi arıyor?”

Ecel bizi arıyor. Bazen yolda yakalıyor, bazen yatakta yakalıyor, bazen havada yakalıyor. Nerede yakalarsa... Çünkü ecel arıyor bizi. Her gün beş defa yokluyor.

Herkesi ecel günde beş defa yoklar. Defter elinde; hangi saat hangi dakikada bu adamın ekmeği bitecek, suyu bitecek, alacağı hava bitecek, dünyadan ilgisi kesilecek? Elinde barometresi her şeyi güzelce gösteriyor. Onun peşinde, günde beş defa onu yokluyor. Nerede rast geldiyse, orada yakalayıp götürüyor.

Bak ne güzel söz ama, ne güzel söz! Efendimiz Allah'a kasem ederek diyor ki:

“—Muhakkak iyi biliniz, dikkat ediniz sizin her birinizin rızkı sizi talep eder.”

“—Ama Hocaefendi ne yaptın ya, ben otursam evimde o gelip de beni nereden bulacak?”

Sebepler var, sebeplere tevessül edeceksin, o rızık da gelip seni bulacak. Ama takdir neyse o olur.

(Fein teassera aleyküm şey'ün minhü) “Oldu ya, baktı ki rızık zor geliyor. Arıyor bizi ama az buluyor, yetmiyor bize.”

Hele bugünün sıkıntıları içerisinde az rızık insanı bugün meşakkate sokar, paraların lazım olduğu bir devir bugün. İnsan bugün altını, gümüşü olmazsa hayatını zor muhafaza eder. Öyle dilencilikle hayat muhafaza olmaz. Ya onların tedarîği de boynumuza borç.

Baktık ki şimdi olmuyor. Çalışıyoruz o işe gidiyoruz olmuyor, bu işe gidiyoruz olmuyor. Olsa da az paralı işler. Karnımızı doyurmuyor, çoluk çocuğumuzu refaha kavuşturamıyor. Ne yapalım?

(Fatlibûhü bi-tâati'llâhi azze ve celle) “Öyleyse baktın ki rızık zorlanıyor sana, az geliyor, sıkıntıdaşın. Bunu haram yollara gidip de onun bunun evini soymak, cebinden parasını almak, gırtlacağına sarılıp da parasını almak tarzında değil de helâl yollardan rızıkını kazanmaya çalışacaksınız!”

Mesela bir kardeş, yağmurlu bir gün, sabah namazına geliyor. Sabah namazı. Gayet şafak sökmüş, herkes işine dağılıyor. İki tane haydut şurada, eline geçirdiği zavallı kardeşin, çıkar paraları diyerekten gırtlığını sıkıyor. Canına dayamış, elini filan da kesmişler zavallının.

Bu da rızık ama haram rızık... Sen bu haramı ne yapacaksın? Bununla hem kendini besleyeceksin, hem çocuğunu, çocuğunu besleyeceksin. Ne akıl bu yâ Rabbi!

Binâen aleyh, böyle sıkıntıya düştüğünüz vakitte, sakın haram yollara gidip de böyle rızık kazanmaya bakmayın!

Gir ibadethaneye, “Aman yâ Rabbi!” de. Kıl namazını, aç ellerini. Bu mülkün sahibi Allah’tan iste...

Peygamber SAS zamanında birtakım kimseler oturmuş, “Allah... Allah... Allah... *Lâ ilâhe illa’llah... Lâ ilâhe illa’llah...*” diye bağıyorlarmış. Köpürmüşler böyle ter içerisinde. Onlara:

“—Yâhu niye bağıyorsunuz böyle? Sizin sahibiniz Allah sağır değil, duymaz değil. Sizin içinizdekilerin en saklı köşesine bile vâkıf... Esrarınızın en saklısına, sizin haberiniz olmayan esrarınıza da vâkıf Allah-u Teâlâ, onları bile bilir.” buyurmuş.

إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ

(الملك: ١٣)

(*Innehû alîmün bi-zâti’s-sudûr*) [O kalplerde olanı hakkıyla bilir.] (Mülk, 67/13)

Hepinizi, hepsini biliyor. İçinizdekileri de biliyor.

Binâen aleyh sen elini kaldırırsan, dua edersen Allah verir. Ama meyhanede dua etsen olmaz. Allah'a Allah'ın evinde el açılır. Hele hacca gittin miydi, hacıya giden kimselerin rızıkları kat kat olur, artırılır. Halbuki beş bin lira filan harcadık gittik ya oraya. Belki daha fazla harcayanlar da olur. Eh, onun yerine bakarsın Allah-u Teâlâ çok fazlasını vermiştir.

Ama bazen vermediği de olur. Onun da mükafatını ahirette alırlar. Ama ekseriyetle rızıklar daima artar.

Binâen aleyh siz de Allah-u Teâlâ'nın taatiyle rızıklarınızın artmasını isteyin!

g.Sabah Namazından Sonra Camide Oturmak

Yine Efendimiz'in sözlerinden, bunun bir çaresini size söyleyeyim. Tirmizî'nin Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet ettiğine göre, SAS Efendimiz şöyle buyurmuşlar:⁷

مَنْ صَلَّى الْفَجْرَ فِي جَمَاعَةٍ ، ثُمَّ قَعَدَ يَذُكُرُ اللَّهَ
حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ ، ثُمَّ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ ، كَانَتْ لَهُ
كَأَجْرِ حَجَّةٍ وَعُمْرَةٍ تَامَّةٍ ، تَامَّةٍ ، تَامَّةٍ
(ت. حسن عن انس)

⁷ Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.481, no:586; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.9; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.808, no:21508; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XX, s.496, no:22727.

RE. 426/14 (*Men salle'l-fecre fî cemâatin*)
“Kim sabah namazını cemaatle camide kılsa,
(*sümme kaade yezkürü'llàhe hattâ tatlua'ş-şems*) sonra Allah'ı zikrederek zamanını değerlendirmek sûretiyle, güneş doğup kerahat vakti çıkıncaya kadar oturursa... (*Sümme sallâ rek'ateyn*) Kerahat vakti geçtikten sonra, kalkıp iki rekat namaz kılsa; (*kânet lehû keecri hâccetin ve umretin tâmmetin, tâmmetin, tâmmeh*) böyle oturmak, bu ibadeti yapmak, ona o gün tam bir hac ve umre yapmış gibi sevap kazandırır; tam bir hac ve umre yapmış gibi, tam bir hac ve umre yapmış gibi...” buyurmuşlar.

Bir kimse sabah namazını cemaatle camide kılar, işrak vaktine kadar camisinde oturur. İster Kur'an okur, ister tesbih çeker, ister uyuklar. Yatıp da uyuma değil ama böyle dalmış burada. Erkenden gelmiş ya, dayanamamış da dalmış öyle. Abdesti de bozulmadı, sadece daldı, uyukladı, işrak vaktini bekliyor. Bayram namazını kıldığımız vakit işrak vakti. O vakte kadar zikrullahla meşgul oluyor, Kur'an okuyor, tesbih çekiyor, bir şeyler yapıyor, yalvarıyor, yakarıyor vakit geliyor, iki rekat namaz kılıyor:

“—Yâ Rabbi! Sen kabul eyle, benim rızkımı da geniş eyle.” diyor, camisinden çıkıyor.

Allahu Teâlâ bunun rızkını geniş eder, buna hem de bir hac ve umre sevabı verir. Çünkü bu vazife borç değil. Borç olmayan bir vazifeyi yaptığından dolayı mükafaten onun bu yarım saatlik, üç çeyreklik bir ihtiyarı zahmet edip

de ibadethanede durmasına mükafaten, Allah-u Teâlâ ona hem bir hac ve umre sevabını hiçeksiksiz olarak veriyor hem de rızıkına genişlikler veriyor.

Diyeceksin ki:

“—Rızık mademki taksimlidir, nasıl genişler?”

Çeşitli yolları var. Bir kere Cenâb-ı Hak sahibine bereket verir. O 10 kuruştur hep ama, o 10 kuruş bitmez bir paradır, bereketli bir paradır. İkincisi ona kanaat da verir, “Bu bana yeter” der. Onun için hayatı gayet daima mes’uddur, hiç sıkılmaz. Yorganına göre ayağını uzatmıştır, hiç bunalmaz. Öte tarafta 100 lira kazanır ama harcadığı bin lira... Bin lira yorganından çok dışarıda olduğu için 100 de kazansa yine sıkıntıdadır. Öteki 10 da kazansa yine rahattadır; çünkü kanaati vardır, yorganına göre ayağını uzatmasını bilmiş, öğrenmiştir.

Öyleyse siz sıkıldığınız vakitte başka yerde değil, ancak Allahu Celle ve A'lâ'nın taatiyle, Allah'tan korkmak suretiyle Allah'tan rızık isteyin!

Ayet-i kerimede buyruluyor ki:

وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا. وَيَرْزُقْهُ مِنْ نَحْوِ

حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبْ

(اطلاق: ۲ - ۲)

(*Ve men yettakı'llàhe yec'al lehû mahracen. Ve yerzukhü min haysü lâ yahtesib*) [Kim Allah'tan korkarsa, Allah ona bir çıkış yolu ihsan eder. Ona ummadığı yerden rızık verir.] (Talâk,65/2-3)

Bak burada çok incelik var: Hiç ummadığı yerden Allah ona rızık kapılarını açar.

Bir yerde okumuştum da bir büyük zatın eline, denizin içerisinden bir kaya parçası geçmiş. Kaya parçası nasılsa kopmuş, içerisinden bir kurt çıkmış.

Onu geçen biz de bir müşahede yaptık: Bir mermer parçası kesilen yerinden yarılmış, fakat içindeki kurda bir şey olmamış. Kurt mermerin içerisinde kendine göre geniş bir yer yapmış ve orada büyümüş. Epeyce büyük bir evi var mermerde, belli.

O adam da bakmış:

“—Bu denizin içinde, her tarafı kapalı kayanın içinde Allah bunu besliyor. Beni niçin beslemesin?” demiş.

Denizin içindeki kayanın içindeki mahlûkunu besleyen Allah, daha ne kadar saklı yerlerde kulları varsa hepsine rızıkını veriyor. Veriyor da bizim rızıkımızı da muhakkak verir.

Onun için, sen onu takva ile talep et ki, ummadığın yerden sana rızıklarını ihsan etsin.

Bu âyet-i kerîme çok canlıdır. Siz takva sahibi olun, günahlardan korkun evâmir-i ilahiyeye imtisal edin, yasaklardan kaçının, bakınız

Allah-u Teâlâ rızkınızda ne genişlikler verecektir.
Hiç tecrübeye lüzum yok, söz Allah'ındır.

Allah'ın sözü tecrübe edilmeye kalkılır mı hiç?
Allah esirgeye!

O şek olur, şekte de iman yoktur. İmanlılar
şekten uzaktırlar.

Madem ki Allah demiştir, o öyledir der.

h.Uhud Şehidlerini Ziyaret Edin!

İbn-i Sa'd, Ubeyd ibn-i Umeyr Rh.A'ten rivayet
etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁸

أَيُّهَا النَّاسُ ، زُورٌ وَهَمْ وَأُتُوهُمْ ، وَسَلِّمْ وَاعْلَمِ
عَلَيْهِمْ ، فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ ، لَئِنْ سَلِّمْ عَلَيْهِمْ مِ
سَلِّمْ إِلَيَّ وَمِ الْقِيَامَةِ ، إِنْ رَدَّ وَاعْلَمِ السَّلَامَ ،
يَعْنِي شِ هَدَاءِ أَحَدٌ

(ابن سعد عن عبید بن عمیر مرسلًا)

RE. 184/3 (*Eyyühe'n-nâsü, zûrühüm ve
ütûhüm, ve sellimû aleyhim, feve'llezî nefsi
biyedihî, lâ yüsellimü aleyhim müslimün ilâ
yevmi'l-kıyâmeti, illâ reddû aleyhi's-selâm,
ya'nî şühedâi uhud.*)

⁸ İbn-i Sa'd, *Tabakâtü'l-Kübrâ*, c.III, s.121; Ubeyd ibn-i Umeyr
Rh.A'ten.

Zûr, ziyaretten. (*Eyyühe'n-nâs, zûrûhüm ve ütûhüm*) “Ey insanlar onlara gidin ve onları ziyaret edin! (*Ve sellimû aleyhim*) Onlara selâm da verin! (*Feve'llezî nefsi bi-yedihî*) Nefsim yed-i kudretinde olan Allahu Celle ve A'lâ'ya kâsem ederim ki, (*lâ yüsellimü aleyhim müslimün ilâ yevmi'l-kıyâmeti, illâ reddû aleyhi's-selâm*) kıyamete kadar, bir müslüman onlara selâm verirse, selâmını alırlar. ‘Ve aleyküm selâm!’ diye karşılık verirler. (*Ya'nî şühedâi uhud*) Yâni Uhud şehidleri.”

Arabistan'da, Medine'nin yakınında Uhud denilen bir mevki var, burada Mekkeli müşriklerle bir muharebe olmuştu. Hz. Hamza ile birlikte yetmiş kişi orada şehid olmuştu. Bugün oraya gidenler görürler, orada etrafı çevrili bir kabristan içerisinde yatıyorlar.

“—Uhud şehidlerine gidin, onları ziyaret edin, onlara selâm verin!” buyuruyor.

Eğer oradaysanız, onları ikide bir ziyaret edin. Hacca gittiğiniz vakitte de yalnız bir günde kalmayın, hemen elinizden gelirse her gün gidin. Orada çünkü kısa bir misafirsiniz, o kısa bir misafirliğinizde elinizden gelirse her gün gidin, onları bir ziyaret edin. Ve ziyaretinizle beraber onlara selâm verin.”

Efendi kardeş! Çok rica ederim! Hayat hemen bugünün hayatı değil. Asıl hayat gözü yumduktan sonra olan ebedi hayat. Sen zannediyor musun ki insanlar buradan gözlerini yumunca mahvoldular, gittiler?

Hayır! Asıl hayat göz yumduktan sonra başlar. Bu yalancı hayat, bu muvakkat hayat... Kim ne olursa olsun, burada bir müddet kaldı mıydı, neticede ömür biter, o da gider. Gittikten sonra burada hayır kazandıysa ne mutlu ona... Şer kazandıysa ne yazık ona...

Bu ashabı kiram ki Uhud Muharebesi'nin şehidleri. Bunlar çok bahtiyar insanlar oldukları için Cenâb-ı Peygamber onların ziyaret edilmesini istemiştir. Bedir'inkiler de öyledir.

Bedir Muharebesi'nde bulunan ashabı kiramdan bazılarına bir şeyler söylemiş bazıları;

“—Bedir Harbine iştirak eden ashabıma laf yok!” demiş

Rasûlüllah Efendimiz.

Çünkü o muharebeye iştirak edenlere, Allah-u Teâlâ tarafından beraat verilmişse, ne yapacaksınız sonra?

Binâen aleyh, ashabı kiramın şühedasının kıymetine paha biçilmez. Bu Uhud Muharebesi de böyle. Orada şehid oldular. Bu şehidlere karşı diyor ki:

“—Gidin ziyaret edin, onlara selâm verin!”

Bu selâmı alıp karşılık verdiklerini Efendimiz te'kid ile, yemin ile söylüyor. Ama sen duymazsın. Çünkü sağırklar duyuyor mu?

Sağır olan insanlarımız var mesela, duymaz. İşaret edeceksin onlara. Onlara göre biz de sağır mesabesindeyiz de duymuyoruz onları.

Çünkü onlar başka âlemin insanı, biz başka âlemin insanıyız. Onun için onların sözünü duyamıyoruz ama duyan kulaklar var. O duyan kulaklar diyor ki:

“—Muhakkak onlar size selâmınıza karşılık verirler.”

Halbuki bir insan günde 20 kişiye selâm verirse ehli cennettir diyerekten de tebşir olunmuştur. Çünkü Selâm Allah'ın ismidir. Allah'ın selâmını hatırlıyoruz ve ona da hatırlatıyoruz. O da sana diyor ki:

“—*Ve aleyküm selâm*. Allah'ın selâmı senin de üzerine olsun!” Yani Cenab-ı Hakk'ın ismi iki kere tekrarlanıyor iki tarafta...

Onun ismi gönüllerde tazeleniyor. O selâm dolayısıyla Allah-u Teâlâ selâmına göre 10, 20, 30 sevap veriyor.

Selâm İslâmiyet'in ruhudur. O selâmın elden giderse, İslâmiyet ruhsuz bir ceset gibidir. Onu ortadan kaldırmak, cansız bir İslâmiyet olur. Onun için Efendimiz'in sözüne dikkat buyurunuz.

Sahabe-i kiram ki, şimdi onlardan bir tanesi de Eyüp'te yatıyor; Hâlid ibn-i Zeyd Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri... Fakat bize ne yazık ki, o Rasûlüllah'ın misafir olduğu evinin sahibi, mihmandâr-ı Rasûlüllah olan zât ayağımızın dibinde de kaç defa gidiyoruz da ziyaret ediyoruz? Bir bahane olacak da gideceğiz. Medine-i Münevvere'de olsak halimiz yine bu... Çünkü gönüllerimiz daima dünyaya bağlanmış da ondan. Allah kusurumuzu affetsin...

Şimdi ashab-ı kirama selâm verdiğimiz vakitte, onlar bizim selâmımızı alır, karşılık verirse, ya Allah'ın Rasûlü'ne selâm verdiğimiz vakitte ne olur?

Ashab-ı kiram duyuyorlar, hayatları var demek ki... Hayatı olmayan insan duyar mı, selâma karşılık verebilir mi?

“–Veremez.”

Demek ki onun bir hayatı var, ona hayat-ı mâneviye diyorlar.

Biz uykudayken, ölümün bir eşidir uyku; bir şeyden haberimiz yok ama rüya görüyoruz. Rüyamızda bize söylenen sözleri duyuyoruz ve birileriyle konuşuyoruz. Ama ölü gibi yatakta uyuyoruz, hiçbir şeyden de haberimiz yok. Sabahleyin kalktığımız vakitte, “Ben böyle bir rüya gördüm!” diyerek nakil de edebiliyoruz. Hafızamızda demek saklanmış o rüya...

Demek ki bunun böyle bir misali var. İşte onlar da ahiret âleminin insanları, bizim selâmımıza karşılık veriyorlar, “*Ve aleyküm selâm!*” diyorlar. Onların o selâmlarına mazhar olabilmek, iltifatlarına mazhar olabilmek en büyük bahtiyarlıklardan birisidir. Onun için biz meselâ bazen Konya'ya gideriz, meşhur olan büyük zatların kabirlerini ziyaret ederiz. Niçin?

O büyüğe bir selâm verelim de, onu memnun edelim diye. Ona buradan verdiğimiz selâm da gidiyor ama, bir insana mektup yazmak suretiyle selâm göndermek başka, bir de kapısını çalıp da;

“—*Es-selâmü aleyküm*, filan efendi ben geldim!” diyerek bir hediyeyle onun evine gitmek yine başka.

Onun başına gider bir Kur’an okursan, bir de selâm verirsen elbette bunun mükâfatını daha fazlasıyla alırsın.

Onun için, Medine-i Münevvere’de oturan kimseler ne bahtiyar insanlardır ki, onlar her gün sabah akşam Rasûlüllah’ın huzurundan geçerler, ona selâm verirler. Ta’zim ile huzurunda durur, selâmını da verir, geçer. Mukabilinde Rasûlüllah’ın da onların selâmına karşılık verir. Rasûlüllah’ın selâmını alabilmek de ne büyük bir devlettir.

Allah cümlemizi affetsin... Tefvikat-ı samedâniyyesine mazhar eylesin... Dünyanın fâni, ahiretin bâki olduğunu öğrenip, hayatını ona göre tanzim edebilmek imkânlarını cümle Ümmeti Muhammed’e, bizlere de bahş ve ihsan buyursun...

Li’llâhi’l-fâtihah!

Mehmet Zahid Kotku

İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİ’ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

